

Orde van dienst voor de kerkdienst van de Protestantse Gemeente Kapelle-Biezeling-Eversdijk en de Hervormde Gemeente Kapelle in de Hervormde Kerk Kapelle op donderdag 17 april 2025 – Witte Donderdag

Voorganger: ds. Douwe de Roest, ds. L.C. P. Deventer

Muzikale medewerking: Mark Christiaanse

Afb. voorkant: Replica van het fresco van Leonardo da Vinci, “Het laatste Avondmaal”. Uit zijn tijd, uit zijn atelier en wellicht zelfs deels door hem geschilderd. Het bevindt zich in de kerk van het Norbertijnenklooster in Tongerlo (B.) waar de basiscatechese mee afsloot.

Thema: *Nacht* (In de doorgaande lijn van vieringen in de Stille Week gekoppeld aan het thema ‘Een nieuwe dag’, van ‘Morgen’ via ‘Middag’ en ‘Avond’, naar ‘Nacht’ (Witte Donderdag, ‘Duisternis’ (Goede vrijdag), en ‘Morgenlicht’ (Paaswake). Dit jaar is het 1700 jaar geleden dat de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel ontstond, de belijdenis die kerken van ‘Oost’ en ‘West’ wereldwijd verbindt, bovendien valt ‘Orthodox Pasen’ dit jaar gelijk met de Paasdatum in het ‘westen’. Het leesrooster volgt daarom het rooster van de orthodoxe kerk.

Dienst van de voorbereiding

Orgelspel voor de dienst

Binnenkomst van wie dienstdoen

Psalm 40: 1, 3 (Met heel mijn hart heb ik de Heer verwacht)

Openingsgebed

V: Heer, open mijn lippen

A: en mijn mond zal uw lof zingen

V: God, kom mij te hulp

A: **Heer, haast U mij te helpen**

V: Wij gaan de nacht door, het duister, zoekend naar levend water, tastend naar houvast, verlangend naar licht, het licht van de morgen.

A: **Heer, haast u, ons te helpen. Amen.**

Lied 895 (Wij gaan de nacht door...) – 3 maal zingen

Psalmgebed uit Psalm 2 (Vertaling: “Psalmen van de Vroege Kerk” (NBG, 2024)

V: Waarin razen de natiën en hebben de volken hun zinnen op zinloze zaken gezet? De koningen van de aarde zijn opgestaan, de vorsten hebben zich verzameld tegen de Heer en tegen zijn gezalfde: ‘Laten we hun boeien verbreken, hun juk van ons afwerpen.’

A: Hij die in de hemelen woont, zal hen uitlachen, de Heer zal de spot met hen drijven. Hij zal dan in zijn toorn tot hen spreken, hun toornig schrik aanjagen. Ik ben het die door Hem tot koning is aangesteld op Sion, zijn heilige berg.

V: Ik maakte de verordening van de Heer bekend. De Heer sprak tot Mij: ‘Jij bent mijn Zoon, vandaag heb Ik Je verwekt. Vraag het Mij, en Ik zal Je de natiën van de aarde tot erfenis geven, de uiteinden van de wereld tot jouw bezit. Jij zult hen met een ijzeren staf weiden, hen als een aardewerken pot in stukken slaan.’

A: En daarom, koningen: kom tot bezinning. Al wie rechtspreekt op aarde: laat je onderwijzen. Dien de Heer met ontzag, verheug je bevend over Hem. Pak zijn onderricht met beide handen aan. Zodat de Heer niet toornig wordt wanneer je

afwijkt van het rechte pad af. Je vergaat als zijn toorn plotseling opvlamt. Zalig allen die op Hem vertrouwen.

Psalm 2: 1, 2 (Wat drijft de volken, wat bezielt ze toch)

Dienst van het Woord

Gebed bij de opening van de Heilige Schrift

Schriftlezing uit: Mattheüs 26: 2-20 (NBV21)

Toen Jezus deze laatste rede beëindigd had, zei Hij tegen zijn leerlingen: 'Over twee dagen is het, zoals jullie weten, Pesach. Dan wordt de Mensenzoon uitgeleverd om gekruisigd te worden.' Ondertussen kwamen de hogepriesters en de oudsten van het volk bijeen in het huis van de hogepriester, Kajafas. Daar beraamden ze het plan om Jezus door middel van een list gevangen te nemen en Hem te doden. 'Maar niet op het feest,' zeiden ze, 'want dan komt het volk in opstand.' Toen Jezus in Betanië in het huis van Simon – degene die aan een huidziekte had geleden – aanlag voor de maaltijd, kwam er een vrouw naar Hem toe. Ze had een albasten flesje met zeer kostbare olie bij zich en goot die uit over zijn hoofd. De leerlingen ergerden zich toen ze dit zagen en zeiden: 'Wat een verspilling! Die olie had immers duur verkocht kunnen worden, en dan hadden we het geld aan de armen kunnen geven.' Jezus hoorde het en zei: 'Waarom vallen jullie deze vrouw lastig? Zij heeft iets goeds voor Mij gedaan. Want de armen zijn altijd bij jullie, maar Ik zal niet altijd bij jullie zijn. Door die olie over Mij uit te gieten, heeft ze mijn lichaam voorbereid op het graf. Ik verzeker jullie: waar ook ter wereld het goede nieuws verkondigd wordt, daar zal ter herinnering aan haar verteld worden wat zij heeft gedaan.' Daarop ging een van de twaalf, namelijk Judas Iskariot, naar de hogepriesters en zei: 'Wat krijg ik van u als ik Hem aan u uitlever?' Ze betaalden hem dertig zilverstukken. Vanaf dat moment zocht hij een gunstige gelegenheid om Hem uit te leveren.

Lied 558: 1, 3, 4 (Jezus, om uw lijden groot)

Schriftlezing uit Johannes 13: 3-17 (NBV21)

Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood kwamen de leerlingen naar Jezus toe en vroegen: 'Waar wilt U dat wij voorbereidingen treffen zodat U het pesachmaal kunt eten?' Hij gaf hun de opdracht om naar een zeker persoon in de stad te gaan en hem te zeggen: 'De meester laat u weten: "Mijn tijd is nabij; Ik wil met mijn leerlingen bij u het pesachmaal gebruiken."' De leerlingen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het pesachmaal. Toen de avond was gevallen, lag Hij samen met de twaalf aan voor de maaltijd. Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht had gegeven en dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen, en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had. Toen Hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' Jezus antwoordde: 'Wat Ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' 'O nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult U niet wassen, nooit!' Jezus zei: 'Als Ik ze niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen.' 'Dan niet alleen mijn voeten, Heer,' antwoordde Simon Petrus, 'maar ook mijn handen en mijn hoofd!' Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.' Hij wist namelijk wie Hem zou uitleveren, daarom zei Hij dat ze niet allemaal rein waren. Toen Hij hun voeten gewassen had, deed Hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat Ik gedaan heb?' vroeg Hij. 'Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen Mij, en terecht, want dat ben Ik ook. Als Ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen. Werkelijk, Ik verzeker jullie, een slaaf is niet meer dan zijn meester, en een afgezant niet meer dan wie hem zendt. Je zult gelukkig zijn als je dit niet alleen begrijpt, maar er ook naar handelt.'

Lied 569: 1, 2, 3 (Toen Jezus wist: nu is gekomen...)

Schriftlezing uit Mattheüs 26: 21-30 (NBV21)

Onder het eten zei Hij tegen hen: 'Ik verzeker jullie: een van jullie zal Mij uitleveren.' Dit bedroefde hen zeer, en de een na de ander vroegen ze Hem: 'Ik toch niet, Heer?' Hij antwoordde: 'Hij die tegelijk met Mij iets uit de schaal nam, die zal Mij uitleveren. De Mensenzoon zal heengaan zoals over Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.' Toen zei ook Judas, die Hem zou uitleveren: 'Ik ben het toch niet, rabbi?' Jezus antwoordde: 'Jij zegt het.' Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam.' En Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: 'Drink allen hieruit, dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden. Ik zeg jullie: vanaf nu zal Ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken, tot de dag dat Ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader.' Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

Lied 566: 1, 2, 3, 4, 5, 6 (Midden in de dood)

Schriftlezing uit Mattheüs 26: 31-39 (NBV21)

Onderweg zei Jezus tegen hen: 'Jullie zullen Mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden." Maar nadat Ik uit de dood ben opgewekt, zal Ik jullie voorgaan naar Galilea.' Petrus zei daarop tegen Hem: 'Misschien zal iedereen U afvallen, ik nooit!' Jezus antwoordde hem: 'Ik verzeker je: deze nacht, nog voor de haan gekraaid heeft, zul jij Mij driemaal verloochenen.' Petrus zei: 'Al zou ik met U moeten sterven, verloochenen zal ik U nooit.' Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij. Vervolgens ging Jezus met zijn leerlingen naar een plek die Getsemane genoemd werd. Hij zei: 'Blijven jullie hier zitten, Ik ga daar bidden.' Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich mee. Toen Hij bedroefd en angstig begon te worden, zei Hij tegen hen: 'Ik ben diepbedroefd, tot stervens toe. Blijf hier met Mij waken.' Hij liep nog een stukje verder, liet zich voorover vallen op de grond en bad: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals Ik het wil, maar zoals U het wilt.'

Schriftlezing uit Lucas 22: 43-44 (NBV21)

Uit de hemel verscheen Hem een engel om Hem kracht te geven. Hij werd overvallen door doodsangst en bad nog vuriger; zijn zweet viel in grote druppels als bloed op de grond.

Lied 558: 5 (Uit: Jezus, om uw lijden groot)

Schriftlezing uit Mattheüs 26: 40-46 (NBV21)

Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: 'Konden jullie niet eens één uur met Mij waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.' Voor de tweede maal liep Hij bij hen vandaan en bad: 'Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan Mij voorbijgaat zonder dat Ik eruit drink, laat het dan gebeuren zoals U het wilt.' Toen Hij terugkwam, zag Hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand. Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor. Daarna voegde Hij zich weer bij de leerlingen en zei: 'Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? Het ogenblik is nabij waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars. Sta op, laten we gaan; kijk, hij die Mij uitlevert, is al vlakbij.'

Lied 571: 1, 3, 5 (In stille nacht houdt Hij de wacht)

Schriftlezing uit Mattheüs 26: 46-57 (NBV21)

Nog voor Hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. Judas, die Hem zou uitleveren, had met hen een teken afgesproken. 'Degene die ik kus,'

had hij gezegd, 'die is het, die moet je gevangennemen.' Hij liep recht op Jezus af, zei: 'Gegroet, rabbi!' en kuste Hem. Jezus zei tegen hem: 'Vriend, ben je daarvoor gekomen?' Daarop kwamen de mannen naderbij, grepen Jezus vast en namen Hem gevangen. Nu greep een van Jezus' metgezellen naar zijn zwaard. Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. Daarop zei Jezus tegen hem: 'Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. Je weet toch dat Ik mijn Vader maar te hulp hoef te roepen of Hij stelt Mij onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking. Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?' Toen zei Jezus tegen de mannen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! Dagelijks was Ik in de tempel om onderricht te geven, en toen hebt u Me niet gevangengenomen; maar dit alles gebeurt omdat de geschriften van de profeten in vervulling moeten gaan.' Daarop lieten alle leerlingen Hem in de steek en vluchtten weg.

Overweging (kort)

[Lied 998: 1, 2, 3, 4 \(Je hebt je vrienden toen bijeen geroepen\)](#)

Dankgebed en de voorbeden

[Lied 340B \(Apostolische geloofsbelijdenis\)](#)

[Viering van de Maaltijd van de Heer](#)

Inleiding

[Lied 376: 1, 4 \(Ziel, mijn ziel, aanvaard uw luister\)](#)

De grote lofprijzing

- v. De HEER zal bij u zijn
- g. DE HEER ZAL U BEWAREN
- v. Verheft uw harten
- g. WIJ HEBBEN ONS HART BIJ DE HEER
- v. Laten wij danken de HEER, onze God
- g. HET PAST ONS DE HEER TE DANKEN
- v. Ja waarlijk... en zingen U toe:

[Lied 405: 4 \(Heilig, heilig, heilig, Heer God almachtig\)](#)

Vervolg tafelgebed / instellingswoorden

- v. In deze nachttot mijn gedachtenis
- v. als wij dan eten van dit brood
- g. EN DRINKEN UIT DEZE BEKER
- v. verkondigen wij de dood des Heren
- g. TOTDAT HIJ KOMT.
- v. Voor Uw aangezichtsamengebracht in uw Rijk.

[Gezang 363: 1 \(Liedboek 1973\)](#)

Uitdelen en communie (ambtsdragers en gemeente)

Dankgebed

[Lied 556: 2, 3, 4 \(Uit: Alles wat over ons geschreven is\)](#)

Zegen

Collecte bij de uitgang